1765. Postanowienie i opisanie Kondycyji orderu św. Stanisława...

Poſtanowienie y Opiſanie Kondycyi Orderu S. STANISŁAWA

W I M I Ę P A N S K I E A M E N

Na wieczną rzeczy pamiątkę.

STANISŁAW AUGUST

Z BOZEY ŁASKI KROL POLSKI

WIELKI XIAZE LITEWSKI, RUSKI, PRUSKI, MAZOWIECKI, ZMUDZKI, KIJOWSKI, WOŁYNSKI, PODOLSKI, PODLASKI; INFLANTSKI, SMOLENSKI, SIEWIERSKI, y CZERNIECHOWSKI.

Wſzem w obec y każdemu z oſobna, wiadomo czyniemy. Jż My z zrządzenia naywyżſzey Opatrzności zgodnemi oboyga Narodow głoſami, y podług przepiſu Praw Rzeplitey na Tron Królewſki tego będąc wyniesieni, do troſkliwego około powſzechnego dobra ſtarania wielce ſkuteczną pomocą bydź ſądziemy, aby cnota pobożnych y Oyczyznie zaſłużonych ludzi Nam dobrze zalecona, ſprawiedliwy nayprzod wzgląd znaydowała, a potym Ich także zaſługi iakowym publicznym łaſki Naſzey Królewſkiey zaſzczytem ozdobione były; y żeby ſię przez takowy ſpoſob wſzyſcy do chwalebnego w dobrym naśladowania, y do naycelnieyſzych dla Rzeplitey, y ku Nam czynności zachęcali, Order Kawalerow Swiętego STANISŁAWA Biſkupa y Męczennika, Naſzego na Chrzcie y całego Krolestwa oſobliwego Patrona y obrońcy, tak na wiekopomny wdzięczności dowod, za tak znakomite łaſki y wſtawiania ſię Jego za Nami do BOGA, iako y na większe dla Króleſtwa y Poddanych Naſzych z iednanie od Niego pomocy, poſtanowić umyśliliśmy: iakoż mocą ninieyſzego opiſu poſtanawiamy, y uſtawami niżey wyrażonemi, które ſię iako nayściśley zachować powinny, określony y utwierdzony mieć chcemy.

1mo Order nayprzód ten, będzie takowy: na czerwoney wſtędze moroczey z białemi brzegami, na lewy bok z ramienia prawego przepaſany bydź ma, Krzyż ośmiorogi, czerwonym ſzmelcem powleczony, między promieniami cztery Orły białe maiący, a weśrzodku Obraz S. STANISŁAWA; na drugiey zaś ſtronie Cyfra, Imię Naſze, iako Fundatora Orderu, wyrażać będzie; Gwiazda tego Orderu na lewym boku do ſukni przyſzyta, w pośrzodku mieć będzie cyrkuł z tym napiſem: PRÆMIANDO INCITAT, a wewnątrz tego napiſu Laur zielony otaczaiący cyfrę Fundatora Orderu. Co wſzyſtko dla lepſzego obiaśnienia, a tym ſamym zachowania tu odmalować kazaliśmy.

2do. Kawalerow liczba sta przewyższać nie będzie, oprócz Króla, Kawalerow Orła białego y Cudzoziemcow którzyby osobliwiey byli Nam zaleceni, albo iżeliby byli w służbie woyskowey, żeby mieli Rangę Generała Maiora przynaymniey.

3tio. Na Urodzenie Szlachetne Kawalerow tak z Korony, iako y z Litwy pilny wzgląd y baczenie damy, dla czego żadnego Orderem tym ozdobić niechcemy, któryby wprzód wywodu Szlachectwa swego czterema Herbami z strony Oyca, y czterema Herbami z strony Matki, przed iednym z Pieczętarzow Naszych Koronnych, lub W. X. Litewskiego, nieuczynił, y o takowym uczynionym wywodzie świadectwa w pełney dokładności, to iest przez tegoż Pieczętarza, któryby dokumenta wywodu widział, przed Nami nie pokazał, albo kiedy Nam się tak zdawać będzie, listu pozwalaiącego uczynienia tego w dalszym czasie od Nas nie otrzymał.

4to Pierwszeństwo y rozrządzenie tym Orderem, poki Nam BOG życia pozwoli, sobie zachowuiemy, po śmierci zaś Naszey do Nayiaśnieyszych Następcow Królow Polskich wolnie obranych będzie należeć

5to. Przyzwoity temu Orderowi strój, który od Nas będzie przepisany, iako też y znacznieysze inne Orderu ozdoby w dzień S. STANISŁAWA, y we dni corocznego obchodzenia odprawioney Elekcyi, Koronacyi, y Narodzenia Naszego, y Nayiaśnieyszych potym następcow Naszych, każdy Kawaler Orderu Tego, na ten czas przy boku Naszym lub na mieyscu gdzie My się znaydować będziemy, przytomny nosić będzie powinien, a któryby tego zaniedbał, oprócz że od każdego z wspoł Kawalerow napomniany być może y powinien czerwony złoty 1. za to, na ubogich w ręce ialmużnika złoży.

6to. Jeden z Prałatow Swieckich, który także Kawalerem Orderu Tego ma bydź, Urzędem Jałmużnika, oraz y Sekretarza będzie zaszczycony: Jego powinnności będą Funkcye Kościelne przed zgromadzonemi Kawalerami odprawiać, protokuł albo Reiestr wszystkich Kawalerow według powołania zapisanych, iako nayporządniey trzymać, y tak dochodu iako y expensy pieniędzy, od Kawalerow złożonych Regestra pisać, y z nich co rok w czasie poprzedzaiącym Swięto Orderu, przed dwiema Kawałerami Orderowemi, a od Nas do tego wyznaczonemi rachunek oddawać.

7mo.

7mo Po zeyściu z tego życia którego z Kawalerow Orderu, do Sukcessorow Jego będzie należało o śmierci Jego Jałmużnikowi donieść, dla zalecenia wspoł Braciom zbawienney pomocy za Dusze Jego; Order zaś wspomnieni Sukcessorowie wprzeciągu trzechj Miesięcy w Ręce Nasze odesłać maią.

8vo. Porządek mieysc podczas zgromadzenia Kawalerow (ieżeliby iakie były) y gdy na publicznych Funkcyach Kościelnych z ustawy przepisanych znaydować się będą nie uważaiąc y na godność Senatorską lub większe Urzędy Koronne y Litewskie podług starszeństwa otrzymanego Orderu, zachowany być ma.

9no Dzień Solenny tego Orderu osmy Miesiący Maia, iako dzień Uroczysty S. STANISŁAWA Biskupa y Męczennika, Krolestwa Polskiego Patrona na zawsze naznaczamy.

10mo. W tę Uroczystość S. STANISŁAWA, ieden z Wielebnych Xięży Biskupow z liczby także Kawalerow Orderu tego na ten czas będących, a ieżeliby z Tych żadnego niebyło; Wielebny Byskup Poznański, lub w niebytności Jego pierwszy w godności Biskup lub Prałat, żeby Mszą Swiętą z kollektą o Duchu S. y z Kazaniem podczas niey do tego Swięta y okoliczności dnia Orderowego przystosowanym w Kościele XX. Missyonarzow na Krakowskim Przedmieściu śpiewał, postanawiamy. Ktorey Król pod Baldachimem umyślnie na to przysposobionym, y wszyscy Kawalerowie Orderu w Warszawie obecni słuchać będą. Przy Krześle Królewskim ma być Stół przykryty kobiercem bogatym, na którym tyle Orderow położą, ile ma być nowo przyiętych Kawalerow.

11mo. Przy tym Stole stać będzie iałmużnik y oraz Sekretarz Orderu, który na przyzwoitey tacy, Ordery ieden po drugim Królowi do rąk podawać ma.

12mo. Po Mszy skończoney ieden z Pieczętarzow Koronnych Kawalerow maiących odbierać Order, do przyięcia Jego w te słowa Oyczystym Jezykiem wezwie: „ Jego Królewska Mość Pan Nasz miłościwy „ równo pragnąc y przeszłe zasługi zaszczycić, y do przyszłych zachęcać, wzywa NN. Których ma wolą ozdobić Orderem S. STANISŁAWA, za przyrzeczeniem od Nich dotrzymania obowiązkow następujących. „ Sekretarz zaś Orderu, niżey wyrażone powinności zaraz przeczyta.

1mo. Aby Kawalerowie wierność y życzliwość, ku Krolowi, y Rzeczypospolitey do śmierci nienaruszoną zachowali.

2do. Aby Ubogich według sposobności wspomagali, y nie winnie uciśnionych według możności swą wspierali mocą.

3tio Aby w czasie odbierania Orderu dwadzieścia y pięć Czerwonych złotych, co rok zaś czerwonych złotych cztery na publiczny Szpitał Dzieciątka Jezus w tym Mieście zostający, y dwa czerwonezłote na Kancelaryą każdy z Kawalerow Orderu Tego do rąk Jałmużnika oddał; a Kawalerowie Orderu Tego Polacy ieszcze oprocz tego na Msze y zbawienny ratunek wspoł Braci, w Oktawę wszystkich SS. w dzień wktory Nam się zdawać będzie, odprawić się maiących, co Rok ieden czerwonyzłoty u tegoż Jałmużnika złożą,

4to. Gdy ktory z Kawalerow Orderu z tego zeydzie życia, każdy z Kawalerow Polakow za zmarłego Brata starać się będzie żeby trzydzieści Mszy odprawione były, y sami za Duszę Jego modlić się nie omieszkaią.

5to. Aby żaden z Kawalerow inszego Orderu bez pozwolenia Krola nie przyimował, ani nosił, pod wymazaniem z Regestru Kawalerow, a od tąd do Polskich Orderow żaden Polak przypuszczony nie będzie, ktoryby bez pozwolenia Krolewskiego Order Cudzoziemski przyiął.

Przystępuiący na ostatek do Tronu Krolewskiego Kawalerowie, gdy wyrzekną te słowa,, Przyrzekam Kawalerskim słowem dotrzymanie Tych Punktow dopiero przeczytanych ,, każdy z nich przez Jałmużnika nominowany ieden po drugiem klęknie na kolano lewe przed Krolem, ktory z nich każdemu sposobem wyżey wyrażonym Krzyż przewiesi y onego Szpadą gołą dotknąwszy Ramienia, w policzek pocałuie, Kawaler zaś Krola w Rękę, od Tronu odstąpi.

Na co dla lepszey wiary ninieyszy Instrument postanowienia tedo Orderu Kawalerow S. STANISŁAWA co do wszystkich Punktow y opisu od wszystkich Kawalerow wiernie zachować sie maiącego Ręką Naszą podpisaliśmy, y Pieczęć dyplomatyczną przycisnąć roskazaliśmy. Dan. w Warszawie dnia 7 Miesiąca Maia Roku Pańskiego 1765. Panowania zaś Naszego Roku pierwszego.

STANISŁAW AUGUST KROL.